

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δέκατο τμήμα)

της 26ης Οκτωβρίου 2016*

«Αίτηση αναιρέσεως — Αίτηση καταχωρίσεως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Εικονιστικό σήμα εμπεριέχον τα λεκτικά στοιχεία “bambino” και “lük” — Διαδικασία ανακοπής — Προγενέστερο εικονιστικό σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης εμπεριέχον το λεκτικό στοιχείο “bambino” — Μερική άρνηση καταχωρίσεως — Έκπτωση από το δικαίωμα επί του προγενέστερου σήματος στο οποίο στηρίχθηκε η ανακοπή — Έγγραφο της νυν αναιρεσείουσας με το οποίο ενημέρωσε το Γενικό Δικαστήριο για την έκπτωση αυτή — Άρνηση του Γενικού Δικαστηρίου να συμπεριλάβει το έγγραφο αυτό στη δικογραφία της υποθέσεως — Έλλειψη αιτιολογίας»

Στην υπόθεση C-482/15 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 9 Σεπτεμβρίου 2015,

Westermann Lernspielverlage GmbH, πρώην Westermann Lernspielverlag GmbH, με έδρα το Braunschweig (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τους A. Nordemann και M. Maier, Rechtsanwälte,

αναιρεσείουσα,

όπου ο έτερος διάδικος στην αναιρετική διαδικασία είναι:

το **Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO)**, εκπροσωπούμενο από τον J. Crespo Carrillo,

καθού πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δέκατο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Berger, πρόεδρο τμήματος, A. Borg Barthet και F. Biltgen (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Y. Bot

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

Απόφαση

- 1 Με την αίτησή της αναίρεσεως, η Westermann Lernspielverlage GmbH, πρώην Westermann Lernspielverlag GmbH (στο εξής: Westermann), ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 15ης Ιουλίου 2015, Westermann Lernspielverlag κατά ΓΕΕΑ – Diset (bambinoLÚK) (T-333/13, μη δημοσιευθείσα, στο εξής: ανααιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2015:490), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή της με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως του δεύτερου τμήματος προσφυγών του Γραφείου Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO), της 3ης Απριλίου 2013 (υπόθεση R 1323/2012-2), σχετικά με διαδικασία ανακοπής μεταξύ της Diset SA και της Westermann (στο εξής: επίμαχη απόφαση).

Το νομικό πλαίσιο

- 2 Ο κανονισμός (ΕΚ) 207/2009 του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2009, L 78, σ. 1), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της υπό κρίση υποθέσεως, ορίζει, στο άρθρο του 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', τα εξής:

«Κατόπιν ανακοπής του δικαιούχου προγενέστερου σήματος, το αιτούμενο σήμα δεν γίνεται δεκτό για καταχώριση:

[...]

β) εάν, λόγω του ταυτοσήμου του ή της ομοιότητας με το προγενέστερο σήμα και του ταυτοσήμου ή της ομοιότητας των προϊόντων ή υπηρεσιών που προσδιορίζουν τα δύο σήματα, υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης του κοινού της εδαφικής περιοχής στην οποία απολαύει προστασίας το προγενέστερο σήμα· ο κίνδυνος σύγχυσης περιλαμβάνει και τον κίνδυνο συσχέτισης με το προγενέστερο σήμα.»

- 3 Το άρθρο 65 του ίδιου κανονισμού, το οποίο επιγράφεται «Προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου [...]», προβλέπει, στις παραγράφους του 1 έως 3, τα εξής:

«1. Οι αποφάσεις που εκδίδουν επί προσφυγής τα τμήματα προσφυγών υπόκεινται σε προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου [...].

2. Προσφυγή επιτρέπεται για λόγους αναρμοδιότητας, παράβασης ουσιώδους τύπου, παράβασης της Συνθήκης, του παρόντος κανονισμού ή οποιουδήποτε κανόνα δικαίου σχετικά με την εφαρμογή τους ή για κατάχρηση εξουσίας.

3. Το Δικαστήριο μπορεί, όχι μόνο να ακυρώσει, αλλά και να μεταρρυθμίσει την προσβαλλόμενη απόφαση.»

- 4 Κατά το άρθρο 69, στοιχεία γ' και δ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, εκκρεμής διαδικασία μπορεί να ανασταλεί:

«[...]

γ) κατόπιν αιτήσεως κύριου διαδίκου με τη συμφωνία του αντιδίκου·

δ) σε άλλες ειδικές περιπτώσεις, όταν αυτό επιβάλλεται για την ορθή απονομή της δικαιοσύνης.»

- 5 Το άρθρο 77 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, που τιτλοφορείται «Πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις», ορίζει:

«1. Για τις ανάγκες της δίκης, το δικόγραφο της προσφυγής αναφέρει αν ο εκπρόσωπος του διαδίκου αποδέχεται, ως τρόπο διενέργειας των επιδόσεων, τον προβλεπόμενο στο άρθρο 57, παράγραφος 4, ή την τηλεομοιοτυπία.

2. Αν το δικόγραφο της προσφυγής δεν είναι σύμφωνο με τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1, όλες οι επιδόσεις στο πλαίσιο της δίκης προς τον ενδιαφερόμενο διάδικο, επί όσο χρονικό διάστημα εξακολουθεί να υφίσταται η παράλειψη αυτή, πραγματοποιούνται με συστημένη ταχυδρομική επιστολή προς τον εκπρόσωπο του διαδίκου. Ως νομότυπη επίδοση λογίζεται, στην περίπτωση αυτή, η κατάθεση του συστημένου εγγράφου στο ταχυδρομείο του τόπου όπου εδρεύει το Γενικό Δικαστήριο.»

Το ιστορικό της διαφοράς

- 6 Στις 5 Μαΐου 2010, η Westermann υπέβαλε στο EUIPO αίτηση καταχώρισης σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης δυνάμει του κανονισμού 207/2009.
- 7 Το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση αποτελείται από το εξής εικονιστικό σημείο:

- 8 Τα προϊόντα για τα οποία ζητήθηκε η καταχώριση εμπίπτουν στις κλάσεις 9, 16 και 28, κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας για τη διεθνή ταξινόμηση προϊόντων και υπηρεσιών με σκοπό την καταχώριση σημάτων, της 15ης Ιουνίου 1957, όπως έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί (στο εξής: Διακανονισμός της Νίκαιας), και αντιστοιχούν, για καθεμία από τις κλάσεις αυτές, στην εξής περιγραφή:

- κλάση 9: «Φορείς εικόνας, ήχου, εικόνας-ήχου και δεδομένων κάθε είδους (περιλαμβανόμενοι στην κλάση 9), ειδικότερα βιντεοκασέτες, δίσκοι εγγραφών, κασέτες μουσικής, σύμπυκνοι δίσκοι, δίσκοι εγγραφών εικόνας, ψηφιακοί βιντεοδίσκοι, σύμπυκνοι δίσκοι απλής ανάγνωσης, αλληλεπιδραστικοί σύμπυκνοι δίσκοι, δισκέτες, ειδικότερα ως ηλεκτρονικά προϊόντα εκδοτικού οίκου και για διδακτικούς και εκπαιδευτικούς σκοπούς καθώς και βιντεοπαιχνίδια και παιχνίδια ηλεκτρονικών υπολογιστών ως συμπληρωματικές συσκευές για τηλεοπτικούς δέκτες, ειδικότερα για διδακτικούς και εκπαιδευτικούς σκοπούς· λογισμικό, ειδικότερα για διδακτικούς και εκπαιδευτικούς σκοπούς· εξοπλισμός για την επεξεργασία δεδομένων, ηλεκτρονικοί υπολογιστές και λοιπό υλικό ηλεκτρονικών υπολογιστών καθώς και μέρη και εξαρτήματα αυτών (περιλαμβανόμενα στην κλάση 9), στο σύνολό τους τα είδη αυτά όχι σε σχέση με μηχανοκίνητα οχήματα ή μέρη μηχανοκίνητων οχημάτων κάθε είδους»·
- κλάση 16: «Έντυπο υλικό και προϊόντα εκδοτικού οίκου κάθε είδους (περιλαμβανόμενα στην κλάση 16), ειδικότερα βιβλία, τετράδια, αρχεία, περιοδικά, εφημερίδες, ημεροδείκτες, αφίσες, φύλλα, διαφάνειες, μεμβράνες, κάρτες με εικόνες, κάρτες ευρητηρίου, χάρτες και χάρτες τοίχου, ειδικότερα για διδακτικούς και εκπαιδευτικούς σκοπούς· υλικό διδασκαλίας και εκπαίδευσης (εκτός των συσκευών), ειδικότερα με τη μορφή έντυπου υλικού, παιχνιδιών, υδρογείων σφαιρών, πινάκων και συσκευών σχεδιασμού πάνω σε πίνακες· φωτογραφίες (αποκόμματα και πρωτότυπα)· αφίσες· είδη χαρτοπωλείου και όργανα γραφής, ειδικότερα πένες, στυλογράφοι, κραγιόνια και μολύβια· είδη γραφείου (εκτός των επίπλων), ειδικότερα σφραγίδες, μελανωτήρες, χρώματα για σφραγίδες,

χαρτοκόπτες φακέλων, χαρτοκόπτες, θήκες αλληλογραφίας, φάκελοι αρχειοθέτησης, υποθέματα γραφής, διατρητικά, συρραπτικά, συνδετήρες γραφείου και συρραφής· χαλκομανίες, χαλκομανίες που εμφανίζονται με σβήσιμο, αυτοκόλλητα από χαρτί και πλαστικό»·

- κλάση 28: «Παιχνίδια, και, ειδικότερα, επιτραπέζια παιχνίδια, παιχνίδια ντόμινο, παιχνίδια συναναστροφών, παιχνίδια με κάρτες, παιδαγωγικά παιχνίδια και παιχνίδια στρατηγικής, σε συμβατική και επίσης σε ηλεκτρονική μορφή (εκτός αυτών που χρησιμεύουν ως συμπληρωματικές συσκευές για τηλεοπτικούς δέκτες)· παιχνίδια και αθύρματα· ηλεκτρονικά βιντεοπαιχνίδια και παιχνίδια ηλεκτρονικών υπολογιστών, εκτός αυτών που χρησιμεύουν ως συμπληρωματικές συσκευές για τηλεοπτικούς δέκτες, ειδικότερα για διδακτικούς και εκπαιδευτικούς σκοπούς».
- 9 Η αίτηση καταχώρισης σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης δημοσιεύθηκε στο *Δελτίο σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης* αριθ. 2010/122, της 6ης Ιουλίου 2010.
- 10 Στις 14 Σεπτεμβρίου 2010, η Diset άσκησε ανακοπή, δυνάμει του άρθρου 41 του κανονισμού 207/2009, κατά της καταχώρισης του επίμαχου σήματος, όσον αφορά τα προϊόντα που μνημονεύονται στη σκέψη 8 της παρούσας αποφάσεως.
- 11 Η ανακοπή στηριζόταν, ιδίως, στο προγενέστερο εικονιστικό σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο καταχωρίστηκε στις 6 Ιουλίου 2004 με αριθμό 3915121 για προϊόντα και υπηρεσίες που υπάγονται στις κλάσεις 16, 28 και 41, κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας, και το οποίο απεικονίζεται κατωτέρω:

- 12 Τα καλυπτόμενα από το προγενέστερο σήμα προϊόντα και υπηρεσίες υπάγονταν στις κλάσεις 16, 28 και 41, κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας, και αντιστοιχούσαν, για καθεμία από τις κλάσεις αυτές, στην εξής περιγραφή:
- κλάση 16: «Δημοσιεύσεις, περιοδικά, βιβλία και βιβλία με παραμύθια»·
  - κλάση 28: «Παιχνιδοτουβλάκια και εκπαιδευτικά παιχνίδια για μικρά παιδιά, με εξαίρεση τις κούκλες και τις φιγούρες»·
  - κλάση 41: «Εκπαιδευτικές υπηρεσίες· επιμόρφωση (επαγγελματική κατάρτιση)· ψυχαγωγία· αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες».
- 13 Ο λόγος που προβλήθηκε προς στήριξη της ανακοπής ήταν ο προβλεπόμενος στο άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009 λόγος.
- 14 Στις 25 Μαΐου 2012, το τμήμα ανακοπών του EUIPO έκανε εν μέρει δεκτή την ανακοπή. Το εν λόγω τμήμα ανακοπών εκτίμησε ότι υπήρχε κίνδυνος συγχύσεως, κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009, μεταξύ των αντιπαρατιθέμενων σημείων, πλην της περιπτώσεως των υπαγόμενων στην κλάση 16, κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας, προϊόντων, τα οποία αφορούσε η αίτηση καταχώρισης σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα οποία αντιστοιχούσαν στην εξής περιγραφή, ήτοι «Είδη χαρτοπωλείου και όργανα γραφής, ειδικότερα πένες, στυλογράφοι, κραγιόνια και μολύβια· είδη γραφείου (εκτός των επίπλων), ειδικότερα σφραγίδες, μελανωτήρες, χρώματα για σφραγίδες, χαρτοκόπτες φακέλων, χαρτοκόπτες, θήκες αλληλογραφίας, φάκελοι αρχειοθέτησης, υποθέματα γραφής, διατρητικά, συρραπτικά, συνδετήρες γραφείου και συρραφής· χαλκομανίες, χαλκομανίες που εμφανίζονται με σβήσιμο, αυτοκόλλητα από χαρτί και πλαστικό».

- 15 Στις 18 Ιουλίου 2012, η Westermann άσκησε προσφυγή ενώπιον του EUIPO, δυνάμει των άρθρων 58 έως 64 του κανονισμού 207/2009, κατά της αποφάσεως του τμήματος ανακοπών του εν λόγω Γραφείου.
- 16 Με την επίμαχη απόφαση, το δεύτερο τμήμα προσφυγών του EUIPO έκανε εν μέρει δεκτή την προσφυγή, επιτρέποντας την καταχώριση του επίμαχου σήματος όσον αφορά το «λογισμικό, ειδικότερα για διδακτικούς και εκπαιδευτικούς σκοπούς (στο σύνολό τους τα είδη αυτά όχι σε σχέση με μηχανοκίνητα οχήματα ή μέρη μηχανοκίνητων οχημάτων κάθε είδους)» καθώς και όσον αφορά τον «εξοπλισμό για την επεξεργασία δεδομένων, [τους] ηλεκτρονικούς υπολογιστές και [το] λοιπό υλικό ηλεκτρονικών υπολογιστών καθώς και [τα] μέρη και εξαρτήματα αυτών (περιλαμβανόμενα στην κλάση 9) (στο σύνολό τους τα είδη αυτά όχι σε σχέση με μηχανοκίνητα οχήματα ή μέρη μηχανοκίνητων οχημάτων κάθε είδους)», με δεδομένο ότι τα προϊόντα αυτά, στο σύνολό τους, υπάγονται στην κλάση 9, κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας, και απέρριψε την προσφυγή όσον αφορά τα λοιπά προϊόντα που υπάγονται στις κλάσεις 9, 16 και 28, κατά την έννοια του εν λόγω Διακανονισμού.

Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

- 17 Προς στήριξη της προσφυγής που άσκησε πρωτοδίκως, η Westermann προέβαλε έναν και μοναδικό λόγο ακυρώσεως, αντλούμενο από παράβαση του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009.
- 18 Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τον ως άνω λόγο ακυρώσεως ως αβάσιμο και, κατά συνέπεια, απέρριψε την ασκηθείσα από τη Westermann προσφυγή.

Αιτήματα των διαδίκων ενώπιον του Δικαστηρίου

- 19 Η Westermann ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, να αναπέμψει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο και να καταδικάσει το EUIPO στα δικαστικά έξοδα.
- 20 Το EUIPO ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και να καταδικάσει τη Westermann στα δικαστικά έξοδα.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

- 21 Η Westermann προβάλλει δύο λόγους προς στήριξη της αιτήσεώς της αναιρέσεως, οι οποίοι αντλούνται, αντιστοίχως, από προσβολή του δικαιώματος ακροάσεως και του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη καθώς και από παράβαση του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009.

Επί του δεύτερου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 22 Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, ο οποίος πρέπει να εξεταστεί κατά πρώτον, η Westermann προβάλλει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο και προέβη σε παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών ως εκ του ότι έλαβε υπόψη του, κατά την εξέταση του βασίμου της εκτιμήσεως του κινδύνου συγχύσεως μεταξύ των αντιπαρατιθέμενων σημάτων την οποία είχε διεξαγάγει το δεύτερο τμήμα προσφυγών του EUIPO με την επίμαχη απόφαση, το προγενέστερο σήμα στο οποίο στηρίχθηκε η ανακοπή κατά της ζητηθείσας από τη Westermann καταχωρίσεως του σήματος, ενώ ο δικαιούχος του εν λόγω προγενέστερου σήματος είχε κηρυχθεί έκπτωτος των

δικαιωμάτων του και, ως εκ τούτου, το εν λόγω προγενέστερο σήμα δεν παρήγε πλέον αποτελέσματα κατά τον χρόνο της εκ μέρους της Westermann ασκήσεως της προσφυγής της ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαιοδοτικού οργάνου.

- 23 Συγκεκριμένα, κατά την άποψη της Westermann, από τη νομολογία του Δικαστηρίου και, ιδίως, από την απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 1997, SABEL (C-251/95, EU:C:1997:528, σκέψη 22), προκύπτει ότι ο κίνδυνος συγχύσεως μεταξύ αντιπαρατιθέμενων σημάτων πρέπει να εκτιμάται συνολικά, λαμβανομένων υπόψη όλων των παραγόντων που ασκούν επιρροή στη συγκεκριμένη περίπτωση, ιδίως δε της συνολικής εντύπωσης που προκαλούν τα εν λόγω σήματα.
- 24 Η Westermann φρονεί ότι, κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο θα έπρεπε να αναπέμψει την υπόθεση στο δεύτερο τμήμα προσφυγών του EUIPO προκειμένου η ανακοπή να εκτιμηθεί επί τη βάση των άλλων σημάτων της Diset, πλην του εν λόγω προγενέστερου σήματος.
- 25 Επιπλέον, η Westermann εκτιμά ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο ως εκ του ότι εξέλαβε, αφενός, το στοιχείο «bambino» ως το κυρίαρχο στοιχείο στα αντιπαρατιθέμενα σήματα και το στοιχείο «lük» ως αμελητέο στοιχείο λόγω της δευτερεύουσας θέσης που καταλαμβάνει στο σύνθετο σήμα και, αφετέρου, το εικονιστικό στοιχείο με την απεικόνιση ενός ομοιώματος παιδιού ως στοιχείο έχον μικρότερο διακριτικό χαρακτήρα από τον όρο «bambino» και, επομένως, ως αμελητέο στοιχείο στο σύνθετο σήμα, καθώς και ως εκ του ότι κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ένα στοιχείο με ισχύο διακριτικό χαρακτήρα μπορεί να συνιστά κυρίαρχο στοιχείο σε σύνθετο σήμα και μπορεί να οδηγήσει σε παράβλεψη άλλων στοιχείων του σήματος και στην ύπαρξη ομοιότητας των σημείων και, επομένως, στην ύπαρξη κινδύνου συγχύσεως.
- 26 Το EUIPO φρονεί ότι ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως είναι απορριπτός.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 27 Πρέπει, εκ προοιμίου, να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, σύμφωνα με το άρθρο 65, παράγραφος 2, του κανονισμού 207/2009, το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορεί να ακυρώσει ή να μεταρρυθμίσει την απόφαση τμήματος προσφυγών του EUIPO παρά μόνο «για λόγους αναρμοδιότητας, παράβασης ουσιώδους τύπου, παράβασης της Συνθήκης, του [εν λόγω] κανονισμού ή οποιουδήποτε κανόνα δικαίου σχετικά με την εφαρμογή τους ή για κατάχρηση εξουσίας». Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί να ακυρώσει ή να μεταρρυθμίσει την απόφαση κατά της οποίας βάλλει η προσφυγή μόνον αν, κατά τον χρόνο εκδόσεώς της, συνέτρεχε ένας από τους ως άνω λόγους ακυρώσεως ή μεταρρυθμίσεως. Αντιθέτως, το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορεί να ακυρώσει ή να μεταρρυθμίσει την εν λόγω απόφαση για λόγους που ανακύπτουν μετά την έκδοσή της (βλ. αποφάσεις της 11ης Μαΐου 2006, Sunrider κατά ΓΕΕΑ, C-416/04 P, EU:C:2006:310, σκέψεις 54 και 55· της 13ης Μαρτίου 2007, ΓΕΕΑ κατά Kaul, C-29/05 P, EU:C:2007:162, σκέψεις 52 και 53, καθώς και διάταξη της 30ής Ιουνίου 2010, Royal Appliance International κατά ΓΕΕΑ, C-448/09 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2010:384, σκέψεις 43 και 44).
- 28 Το Δικαστήριο έχει κρίνει συναφώς ότι μεταγενέστερη απόφαση εθνικού δικαστηρίου σχετικά με την έκπτωση από το δικαίωμα επί του προγενέστερου σήματος στο οποίο στηρίχθηκε η ανακοπή δεν μπορεί να λαμβάνεται υπόψη από το Γενικό Δικαστήριο κατά τον εκ μέρους του έλεγχο της νομιμότητας της αποφάσεως του τμήματος προσφυγών του EUIPO (βλ., σχετικώς, αποφάσεις της 11ης Μαΐου 2006, Sunrider κατά ΓΕΕΑ, C-416/04 P, EU:C:2006:310, σκέψη 55· της 13ης Μαρτίου 2007, ΓΕΕΑ κατά Kaul, C-29/05 P, EU:C:2007:162, σκέψη 53, καθώς και διάταξη της 30ής Ιουνίου 2010, Royal Appliance International κατά ΓΕΕΑ, C-448/09 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2010:384, σκέψη 45).

- 29 Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι η λήξη ισχύος του προγενέστερου σήματος, η οποία επήλθε μετά την άσκηση της προσφυγής ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, δεν κατήργησε ούτε το αντικείμενο ούτε τα αποτελέσματα της αποφάσεως του τμήματος προσφυγών του EUIPO. Επομένως, η εκτίμηση που περιέχει η απόφαση αυτή, κατά την οποία υπάρχει κίνδυνος συγχύσεως μεταξύ των αντιπαρατιθεμένων σημάτων, εξακολουθούσε να παράγει τα αποτελέσματά της κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου (διάταξη της 8ης Μαΐου 2013, Cadila Healthcare κατά ΓΕΕΑ, C-268/12 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:296, σκέψεις 31 έως 34).
- 30 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων, και στον βαθμό που, εν προκειμένω, η πραγματική ημερομηνία εκπτώσεως από το δικαίωμα επί του προγενέστερου σήματος στο οποίο στηρίχθηκε η ανακοπή κατά της ζητηθείσας από τη Westermann καταχωρίσεως του σήματος, ήτοι η 13η Ιουνίου 2013, είναι μεταγενέστερη της επίμαχης αποφάσεως, η οποία φέρει ως χρονολογία την 3η Απριλίου 2013, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν ήταν υποχρεωμένο, κατά τον εκ μέρους του έλεγχο της νομιμότητας της επίμαχης αποφάσεως, να λάβει υπόψη του την απόφαση του EUIPO περί κηρύξεως της εκπτώσεως αυτής.
- 31 Πρέπει να προστεθεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 55, παράγραφος 1, του κανονισμού 207/2009, σε περίπτωση έκπτωσης, το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης θεωρείται ότι έχει παύσει να παράγει τα προβλεπόμενα στον εν λόγω κανονισμό αποτελέσματα από την ημερομηνία της αίτησης για την έκπτωση.
- 32 Σε περίπτωση κατά την οποία γινόταν δεκτό ότι το Γενικό Δικαστήριο υποχρεούται να λαμβάνει υπόψη του απόφαση του EUIPO περί κηρύξεως εκπτώσεως από το δικαίωμα επί του προγενέστερου σήματος στο οποίο στηρίχθηκε η ανακοπή, ακόμη και όταν η κήρυξη της εκπτώσεως αυτής λαμβάνει χώρα σε ημερομηνία μεταγενέστερη της ημερομηνίας εκδόσεως της αποφάσεως του τμήματος προσφυγών του EUIPO με την οποία η ανακοπή κρίθηκε βάσιμη, τούτο θα αντέβαινε στην πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η οποία παρατέθηκε στη σκέψη 27 της παρούσας αποφάσεως και σύμφωνα με την οποία το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορεί να ακυρώσει ή να μεταρρυθμίσει μια τέτοια απόφαση για λόγους που ανακύπτουν μετά την έκδοσή της.
- 33 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την εξέταση του βασίμου της διεξαχθείσας από το δεύτερο τμήμα προσφυγών του EUIPO εκτιμήσεως, με την επίμαχη απόφαση, περί του κινδύνου συγχύσεως μεταξύ των αντιπαρατιθεμένων σημάτων, καθόσον, κατά την ημερομηνία κατά την οποία εκδόθηκε η εν λόγω απόφαση, το προγενέστερο σήμα στο οποίο στηρίχθηκε η ανακοπή κατά της ζητηθείσας από τη Westermann καταχωρίσεως του σήματος παρήγε τα αποτελέσματα που προβλέπονται από τον κανονισμό 207/2009.
- 34 Συνεπώς, το επιχείρημα που προέβαλε συναφώς η Westermann πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.
- 35 Κατά τα λοιπά, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά το άρθρο 256, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και το άρθρο 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η αναίρεση περιορίζεται στα νομικά ζητήματα. Το Γενικό Δικαστήριο είναι μόνο αρμόδιο να προβαίνει στην εξακρίβωση και εκτίμηση των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών, καθώς και να εκτιμά τα αποδεικτικά στοιχεία. Η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων δεν συνιστά, συνεπώς, υπό την επιφύλαξη της ενδεχόμενης παραμορφώσεώς τους, νομικό ζήτημα υποκείμενο, αυτό καθαυτό, στον αναιρετικό έλεγχο του Δικαστηρίου (βλ. απόφαση της 11ης Μαΐου 2006, Sunrider κατά ΓΕΕΑ, C-416/04 P, EU:C:2006:310, σκέψη 49 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και διάταξη της 4ης Ιουνίου 2015, Junited Autoglas Deutschland κατά ΓΕΕΑ, C-579/14 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2015:374, σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 36 Εξάλλου, μια τέτοια παραμόρφωση πρέπει να προκύπτει προδήλως από τα στοιχεία της δικογραφίας, χωρίς να απαιτείται εκ νέου εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων (βλ., σχετικώς, απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2010, Calvin Klein Trademark Trust κατά ΓΕΕΑ, C-254/09 P, EU:C:2010:488, σκέψη 50 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 37 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να επισημανθεί ότι το επιχείρημα της Westermann σχετικά με την εκτίμηση, από το Γενικό Δικαστήριο, της ομοιότητας μεταξύ των αντιπαρατιθέμενων σημείων, και, ιδίως, μεταξύ των στοιχείων «bambino», «lük» και του εικονιστικού στοιχείου με την απεικόνιση ενός ομοιώματος παιδιού, είναι απαράδεκτο καθόσον, με πρόσχημα μια φερόμενη πλάνη περί το δίκαιο, το επιχείρημα αυτό αποσκοπεί στην πραγματικότητα στο να αμφισβητηθεί, χωρίς να γίνεται επίκληση οποιασδήποτε παραμορφώσεως, η ίδια η εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εκτίμηση αυτών των πραγματικών στοιχείων, πράγμα το οποίο δεν υπόκειται στον αναιρετικό έλεγχο του Δικαστηρίου.
- 38 Κατά συνέπεια, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως εν μέρει απαράδεκτος και ως εν μέρει αβάσιμος.

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 39 Στο πλαίσιο του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η Westermann προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο την εκ μέρους του άρνηση να συμπεριλάβει στη δικογραφία της υποθέσεως ένα έγγραφο της 12ης Ιουνίου 2015, με το οποίο ενημέρωσε το Γενικό Δικαστήριο για την ύπαρξη αποφάσεως του δεύτερου τμήματος προσφυγών του EUIPO της 22ας Μαΐου 2015 (υπόθεση R 2209/2014-2) κηρύσσουσα, με αναδρομική ισχύ από τις 13 Ιουνίου 2013, την έκπτωση από το δικαίωμα επί του προγενέστερου σήματος στο οποίο στηρίχθηκε η ανακοπή, άρνηση βασιζόμενη στον λόγο ότι το έγγραφο αυτό δεν προβλεπόταν από τον Κανονισμό Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου.
- 40 Κατά την άποψη της Westermann, το Γενικό Δικαστήριο, αρνούμενο να λάβει υπόψη του το ως άνω έγγραφο και να μνημονεύσει στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση το γεγονός ότι το προγενέστερο σήμα στο οποίο είχε στηριχθεί η ανακοπή δεν υφίστατο πλέον κατά τον χρόνο εκδόσεως της εν λόγω αποφάσεως, παρεμπόδισε τη Westermann να προσκομίσει κρίσιμα αποδεικτικά στοιχεία και, ως εκ τούτου, προσέβαλε το δικαίωμα ακροάσεώς της καθώς και το δικαίωμά της σε δίκαιη δίκη.
- 41 Με το υπόμνημά της απαντήσεως, η Westermann προσθέτει ότι η επίμαχη απόφαση και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση είχαν ως συνέπεια την προσβολή του θεμελιώδους δικαιώματός της ιδιοκτησίας στο μέτρο που, με τις προαναφερθείσες αποφάσεις, απορρίφθηκε η αίτησή της για την καταχώριση σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 42 Επιπλέον, η Westermann προβάλλει ότι το Γενικό Δικαστήριο, αρνούμενο, χωρίς παράθεση αιτιολογίας, να κάνει δεκτές τις αιτήσεις αναστολής της διαδικασίας τις οποίες αυτή είχε υποβάλει πρωτοδίκως, προσέβαλε το δικαίωμά της σε δίκαιη δίκη και παρέβη το άρθρο 69, στοιχεία γ' και δ', και το άρθρο 77 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου.
- 43 Κατά την άποψη της Westermann, στο μέτρο που οι αιτήσεις αυτές ήσαν δεόντως αιτιολογημένες, καθώς και αναγκαίες προς διασφάλιση της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, και στο μέτρο που το EUIPO δεν αντετίθετο σε αυτές, το Γενικό Δικαστήριο όφειλε να κάνει δεκτές τις αιτήσεις αυτές.
- 44 Το EUIPO φρονεί ότι ο πρώτος λόγος αναιρέσεως είναι απορριπτός.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 45 Πρέπει να υπομνησθεί, εκ προοιμίου, ότι από τις σκέψεις 30 και 33 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι, αφενός, το Γενικό Δικαστήριο δεν ήταν υποχρεωμένο, κατά τον εκ μέρους του έλεγχο της νομιμότητας της επίμαχης αποφάσεως, να λάβει υπόψη του την απόφαση του EUIPO περί κηρύξεως της εκπτώσεως από το δικαίωμα επί του προγενέστερου σήματος στο οποίο στηρίχθηκε η ανακοπή κατά της ζητηθείσας από τη Westermann καταχωρίσεως του σήματος και ότι, αφετέρου, κατά την ημερομηνία κατά την οποία εκδόθηκε η επίμαχη απόφαση, το εν λόγω προγενέστερο σήμα παρήγε τα αποτελέσματα που προβλέπονται από τον κανονισμό 207/2009.
- 46 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να κριθούν αλυσιτελή τόσο το επιχείρημα ότι το Γενικό Δικαστήριο, αρνούμενο, χωρίς παράθεση αιτιολογίας, να συμπεριλάβει στη δικογραφία της υπό κρίση υποθέσεως το έγγραφο της 12ης Ιουνίου 2015 με το οποίο η Westermann ενημέρωσε το Γενικό Δικαστήριο για την ύπαρξη της αποφάσεως του EUIPO περί κηρύξεως της εκπτώσεως από το δικαίωμα επί του προγενέστερου σήματος και παραλείποντας να μνημονεύσει το εν λόγω πληροφοριακό στοιχείο εντός της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, προσέβαλε το δικαίωμα ακροάσεως της Westermann και το δικαίωμά της σε δίκαιη δίκη, όσο και το επιχείρημα ότι το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε, εσφαλμένως και χωρίς παράθεση αιτιολογίας, τις υποβληθείσες από την τελευταία αυτή εταιρία αιτήσεις αναστολής της διαδικασίας.
- 47 Πράγματι, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα επιχειρήματα αυτά δεν είναι ικανά να κλονίσουν το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε το Γενικό Δικαστήριο με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, σύμφωνα με το οποίο το δεύτερο τμήμα προσφυγών του EUIPO ορθώς διαπίστωσε την ύπαρξη κινδύνου συγχύσεως μεταξύ των αντιπαρατιθέμενων σημάτων.
- 48 Όσον αφορά το επιχείρημα που αντλείται από το ότι η επίμαχη απόφαση και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση είχαν ως συνέπεια, όπως υποστηρίχθηκε, την προσβολή του θεμελιώδους δικαιώματος ιδιοκτησίας της Westermann, το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο, εφόσον προβλήθηκε για πρώτη φορά κατά το στάδιο του υπομνήματος απαντήσεως.
- 49 Κατά συνέπεια, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως εν μέρει απαράδεκτος και ως εν μέρει αλυσιτελής.
- 50 Δεδομένου ότι κανένας από τους λόγους αναιρέσεως που προέβαλε η Westermann δεν μπορεί να ευδοκιμήσει, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 51 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, που εφαρμόζεται στην αναιρετική δίκη δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι το EUIPO ζήτησε την καταδίκη της Westermann στα δικαστικά έξοδα και ότι η τελευταία ηττήθηκε, η Westermann πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα της παρούσας διαδικασίας.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δέκατο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.
- 2) Καταδικάζει τη Westermann Lernspielverlage GmbH στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)

